

Specialioji Kelių priežiūros ir plėtros programa
(programos pavadinimas)

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Biudžetiniai metai	2008-ieji		
Asignavimų valdytojas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Kodas	90 900 1648

Programos kodas	81
------------------------	----

Programos parengimo argumentai

Vykdamt programą, įgyvendinamas institucijos strateginis tikslas (01) – prižiūrėti ir plėtoti valstybinės reikšmės kelius, tenkinti augančio kelių transporto eismo poreikius, siekti mažinti eismo įvykių skaičių dėl infrastruktūros trūkumų, šviesti visuomenę saugaus eismo klausimais, įgyvendinti Europos Sąjungos techninius reikalavimus keliams, integruoti Lietuvos kelius į ES kelių tinklą.

Kelių direkcijos veiklos programoje numatyti uždaviniai yra tęstiniai ir vykdomi nuo pat institucijos veiklos pradžios. Nuo 2006 m. įtrauktas papildomas Nacionalinės darnaus vystimosi strategijos principų įgyvendinimo uždavinys.

Esama padėtis

Kelių direkcija yra atsakinga už valstybinės reikšmės kelių tinklo ir jo infrastruktūros plėtrą ir priežiūrą.

Lietuvos valstybinės reikšmės kelių, kuriuos prižiūri valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčios valstybės įmonės, tinklo ilgis – 21324 km, tarp jų: magistralinių – 1749 km, krašto – 4948 km, rajoninių – 14627 km, patobulintos dangos (asfaltbetonio, cementbetonio) – 13216 km (61,98 %), žvyrkelių – 8053 km (38%). Valstybinės reikšmės keliams tenka apie 80% autotransporto ašių apkrovų.

Lietuvoje yra 1602 km TEN kelių tinklui priskirtų kelių, 839 km iš jų yra visos Europos transporto koridoriai (pagal Kretos sutartį). Išankstiniais duomenimis iš stacionarių postų, 2007 m. magistraliniuose keliuose bendras eismo intensyvumas padidėjo 13,03 proc., o krašto keliuose 13,72 proc. Pastaruosiuose keliuose vilkikų ir autotraukinių eismo intensyvumas padidėjo net 18 proc.

Valstybinės reikšmės kelių tinklas nėra vienodai išplėtotas – kai kuriose apskrityse asfaltuotų kelių tinklas sudaro 51% (Šiaulių), kai šalies vidurkis yra apie 60%.

Avaringumo lygis Lietuvoje labai aukštas ir yra didžiausias Europoje. Dėl viršyto ar nepasirinkto saugaus greičio avarių pasekmės yra ypač skaudžios valstybinės reikšmės keliuose.

Nors kelių infrastruktūros plėtrai bei jos palaikymui skiriamos didelės lėšos, tačiau, dėl nuolat didėjančio eismo intensyvumo, ypač sunkiojo transporto, didėjančių medžiagų ir žaliavų kainų, darbo užmokesčio augimo, jų nepakanka. Palyginti su 1992 m. kelių stiprumas sumažėjo 10%.

Planuojama, kad, įgyvendinant programas, valstybinės reikšmės kelių tinklas bus plėtojamas, prižiūrimas ir modernizuojamas efektyviau ir tolygiau.

Programos prioritetai

Atlikus išsamią Lietuvos valstybinės reikšmės kelių būklės analizę, įvertinus dabartinį finansavimą bei prognozes, išskirti šie pagrindiniai kelių tinklo priežiūros ir plėtros prioritetai:

- Saugaus eismo užtikrinimas;
- Kelių ir tiltų priežiūra;
- Kelių tinklo plėtra;
- Nacionalinės darnaus vystimosi strategijos principų įgyvendinimas.

Saugaus eismo užtikrinimas

Įvertinus dabartinę padėtį keliuose (žuvusiųjų ir sužeistų žmonių skaičių), saugaus eismo užtikrinimas išlieka pirmasis ir pagrindinis prioritetasis.

Pagrindinės priemonės saugiam eismui užtikrinti - „juodųjų dėmių“ naikinimas keliuose; pėsčiųjų ir dviračių takų, šaligatvių tiesimas ir rekonstrukcija, apsauginių atitvarų įrengimas; sankryžų rekonstrukcija, ypač žiedinių ir skirtingų lygių sankryžų įrengimas; avaringų kelių ruožų apšvietimas; skirtingų lygių pėsčiųjų perėjų įrengimas; medžių, augančių arti kelių važiuojamosios dalies krašto, pašalinimas; šviesoforų įrengimas krašto ir intensyvaus eismo rajoninių kelių sankryžose; greičio matuoklių įrengimas; visuomenės švietimas saugaus eismo klausimais ir kt. Planuojama, kad saugaus eismo priemonių įdiegimas, kaip viena iš pagrindinių nacionalinės saugaus eismo programos sudedamųjų dalių, toliau padės mažinti avaringumą Lietuvos keliuose.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2005 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 759 patvirtino valstybinės saugaus eismo automobilių keliais 2005–2010 metų programos įgyvendinimo priemonių planą. Tęsiant šios programos tikslus ir užduotis ir atsižvelgus į didelį avaringumą Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo 2008 metų samatoje saugaus eismo užtikrinimo programoms ir jų priemonėms vykdyti numatoma skirti švietėjiškų priemonių vykdymui televizijos kanaluose, radijo stotyse, spaudoje, leidinių saugaus eismo tema parengimui ir leidybai, atšvaitų eismo dalyviams išigijimui, Lietuvos mokinių konkursui „Saugokime jaunas gyvybes keliuose“, savivaldybių saugaus eismo konkursui, kelių eismo dalyvių švietimui ir mokymui bei leidiniui „Eismo įvykių statistika Lietuvoje“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1171 patvirtino „Eismo saugos gerinimo programą“, kurioje numatyta per 2008 m. valstybinės reikšmės keliuose įdiegti 150 greičio matuoklių.

Kelių ir tiltų priežiūra

Kelių ir tiltų priežiūra ir toliau išlieka viena iš prioritetinių programos sričių. Tai nuolatiniai kelio elementų priežiūros darbai: sniego valymas bei kelių barstymas žiemą, asfalto dangų defektų (išdaužų, plyšių) užtaisymas, vandens nuleidimo sistemų priežiūra bei atnaujinimas, žvyro dangų greideriavimas, tiltų priežiūros darbai ir t.t.

Didžiausias dėmesys bus skiriamas nuolatinei kelių priežiūrai žiemą ir vasarą. Automagistralė A1 Vilnius-Kaunas-Klaipėda bei maršrutas VIA BALTICA bus prižiūrimi pagal pirmą priežiūros lygį, t.y. ištisą parą. Didesnis dėmesys bus skiriamas rajoninių kelių priežiūrai žiemą. Toliau bus tobulinamas maršrutinis orientavimas valstybinės reikšmės keliuose: papildomai statomos krypčių rodyklės, kiti informaciniai bei paslaugų ženklai. Palaiptiesiems kelio ženklai bus įrenginėjami ant naujo profilio atramų, atlaikančių žymiai didesnius vėjo gūsius. Ne tik visi magistraliniai ir krašto, bet ir kasmet didėjantis asfaltuotų rajoninių kelių skaičius, bus žymimi horizontaliu ženklinimu. Bus didinamos sankasų tvarkymo, vandens nuleidimo sistemų atnaujinimo, žvyravimo darbų apimtys. Planuojama daugiau dėmesio skirti tiltų bei viadukų priežiūrai.

Kelių tinklo plėtra

Nustatant kelių plėtros kryptis, įvertintas plėtros poreikis ir įgyvendinimo galimybės. Kelių tinklo plėtros prioritetai ir priemonės buvo nustatytos, atsižvelgiant į tarptautinius Lietuvos išsipareigojimus bei įvertinus teikiamą naudą visuomenei.

Pagrindinis dėmesys ir toliau bus skiriamas automagistralių išsaugojimui ir plėtrai: bus stiprinama danga, remontuojami tiltai ir viadukai, diegiamos aplinkosaugos priemonės, įrengtos skirtingų lygių sankryžos, įrengti jungiamieji keliai, aplinkkeliai ir t.t. Visuose kelių tinklo plėtros projektuose numatytos eismo saugą gerinančios inžinerinės priemonės.

Aktyvėjant Lietuvos didžiųjų miestų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių) urbanizacijai, priemiestinėse zonose sparčiai auga eismo intensyvumas, todėl kyla poreikis įrengti keturių eismo juostų kelius.

Kai kurie Lietuvos keliai atlieka svarbų vaidmenį jungdami tarptautinius koridorius. Šiais keliais vyksta intensyvus tranzitinis eismas. Jungčių su tarptautiniais koridoriais plėtrai planuojama naudoti Europos Regioninės plėtros fondo bei Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšas.

2007 m. pradėti įgyvendinti projektai, priskiriami 2007-2013 m. planavimo periodui. 2007 m. buvo pateiktos paraiškos ir gauta paramą šiems ES Sanglaudos fondo bei ERPF bendrai finansuojamiems projektams:

- Projektas „Transeuropinio tinklo kelių E85 (Vilnius-Lyda) ir E272 (Vilnius-Panevėžys-Šiauliai-Palanga) plėtra. Kelio Vilnius-Panevėžys-Šiauliai-Palanga rekonstrukcija ir dangos stiprinimas (I etapas)“.
- Projektas „Transeuropinio tinklo kelio E85 (Vilnius-Kaunas-Klaipėda) rekonstravimas. Dangos platinimas ir stiprinimas. I etapas“.
- Projektas „Transeuropinio tinklo kelio E67 (Via Baltica) plėtra Dangos stiprinimo užbaigimas ir Marvelės sankryžos rekonstrukcija“.
- Projektas „Transeuropinio tinklo kelio E262 (Kaunas-Zarasai-Daugpilis) plėtra. Kelio rekonstrukcija ir dangos stiprinimas (I etapas)“.
- Projektas „Žvyrkelių asfaltavimo programa. I etapas. Rytų Lietuvos regionai“.
- Projektas „Žvyrkelių asfaltavimo programa. I etapas. Vakarų Lietuvos regionai“.
- Projektas „Jungčių su tarptautiniais koridoriais plėtra. Valstybinės reikšmės kelių rekonstrukcija (I etapas)“.

Be to, 2008 m. bus tęsiamas įgyvendinimas projektų, kurie bendrai finansuojami Europos regioninės plėtros fondo:

- „Žvyrkelių asfaltavimo programa“;
- „Jungčių su tarptautiniais koridoriais plėtra“.

Žvyrkelių asfaltavimas

Plėtojant regionus svarbiausios kryptys valstybinės reikšmės keliuose yra žvyrkelių asfaltavimas, saugaus eismo sąlygų gerinimas ir aplinkos apsaugos priemonių diegimas.

2008 m. pradžioje žvyrkeliai sudarė 38 proc. viso valstybinės reikšmės kelių tinklo. Didelė dalis žvyrkelių driekiasi per gyvenvietes arba jungia jas. Transporto priemonės, važiuodamos neasfaltuota danga, kelia dulkes, triukšmą, o tai turi neigiamos įtakos žmonių gyvenimo sąlygoms bei aplinkai. Periferiniuose šalies regionuose trūksta sutvarkytų kelių bei privažiavimų prie verslo, rekreacinių ir kitų objektų, kas labai stabdo investicijas į šiuos regionus. Siekiant pagerinti susisiekimą tarp gyvenviečių ir žemės ūkio bei administracinių centrų, ekologinę būklę, supaprastinti kelio priežiūrą, sumažinti kelių ir transporto priemonių eksploatacines išlaidas, sutrumpinti kelionės

laiką, šiuos ruožus reikia asfaltuoti.

Igyvendinant dvi metę žvyrkelių asfaltavimo programą, 2007-2008 m., 2008 m. panaudojant ES ERPF ir biudžeto lėšas numatoma išasfaltuoti 360 km žvyrkelių.

Nacionalinės darnaus vystimosi strategijos principų įgyvendinimas

Darnus vystimasis – tai kompromisas tarp aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių visuomenės tikslų, bei galimybė pasiekti visuotinę gerovę dabartinei ir ateinančioms kartoms, nepažeidžiant leistinų poveikio aplinkai ribų.

Nacionalinės darnaus vystimosi strategijos principų įgyvendinimas kelių priežiūros sektoriuje:

1. triukšmo lygio prie pagrindinių kelių mažinimas – kelių strateginių triukšmo žemėlapių sudarymas ir atnaujinimas; triukšmo prevencijos veiksmų programos sudarymas; techninių priemonių triukšmo šaltiniuose įdiegimas; triukšmo pagrindiniuose keliuose stebėjimas;
2. aplinkos taršos mažinimas: aplinkkelių tiesimas ir žvyrkelių asfaltavimas, mažinantis vietinę, regioninę bei globalinę taršą; paviršinių vandenių kokybės tyrimų tęsimas, valymo įrenginių ir nusodinimo šulinių statyba, leidžianti užtikrinti paviršinių vandenių apsaugą;
3. autotransporto keliamo pavojaus žmonių sveikatai mažinimas – tiesiant naujus ir rekonstruojant senus kelius gyvenamojoje aplinkoje, triukšmo lygis neturi viršyti 65 dBA; eismo įvykių skaičiaus mažinimas; visuomenės informavimas apie galimą poveikį sveikatai;
4. kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimas: NATURA 2000 tinklo ir kitų saugomų teritorijų ir rūšių apsaugos režimo reikalavimų vykdymas; optimalaus trasos varianto, kuris nepažeistų teritorijų apsaugos režimo, mažiausiai veiktų gamtos požiūriu natūralias ir jautrias teritorijas, parinkimas.

Fiskalinės pasekmės

Nuo 2008 m. sausio 1 d. pervedama 80 proc. akcizo pajamų, gautų už realizuotą benzina ir dyzelinius degalus. Be to didėjo akcizai benziniui ir dyzeliniams degalams.

Rengiant programą, buvo stengtasi suderinti kelių tobulinimo poreikį ir realias finansavimo galimybes. Visų pirma, buvo apskaičiuotos kelių priežiūrai, dangų ir tiltų nusidėvėjimo sumažinimui, saugaus eismo priemonių diegimui reikalingos lėšos. Likusios lėšos pagal aukščiau pateiktus prioritetus planuojamos investicijoms.

Nuo 2007 m. liepos 1 d. yra įvesta vinječių sistema, t.y. nauja naudotojo mokesčio mokėjimo, administravimo ir kontrolės tvarka, leisianti efektyviau vykdyti naudotojo mokesčio surinkimą ir kontrolę.

Specialiosios Kelių priežiūros ir plėtros programos vykdymas reikšmingai prisidės prie LR Vyriausybės 1.2. prioritetų įgyvendinimo.

Vyriausybės prioritetai	Kelti visų ūkio sričių našumą ir didinti konkurencingumą, plėsti ekonominę infrastruktūrą bei kurti verslui palankią aplinką ir stiprinti ekonominę saugumą.	Kodas	1.2
Kodas	Programos tikslo pavadinimas		
01	Saugaus eismo užtikrinimas		
Tikslo įgyvendinimo aprašymas			
Didėjant automobilių skaičiui bei eismo intensyvumui Lietuvoje, eismo įvykių skaičius išlieka labai			

didelis. Palyginti su kitomis Europos valstybėmis Lietuva yra viena iš labiausiai atsiliekančių šalių pagal pagrindinius eismo įvykių rodiklius, todėl būtina skirti ypatingą dėmesį eismo saugumui užtikrinti.

Svarbiausi uždaviniai:

1. Diegti inžinerines technines saugaus eismo priemones.
2. Tobulinti saugaus eismo teisinę bazę ir išsamiau informuoti visuomenę saugaus eismo klausimais.

Priemonės:

1. Pėsčiųjų ir dviračių takų tiesimas, šaligatvių įrengimas;
2. Atitvarų įrengimas;
3. Sankryžų rekonstravimas;
4. Kelio ruožų apšvietimas;
5. Skirtingų lygių pėsčiųjų perėjų įrengimas;
6. Leidinių, vaizdo ir garso klipų, propaguojančių saugų eismą, rengimas;
7. Saugos diržų efektyvumo demonstravimo ir apsivertimo imitavimo įrenginių demonstracija;
8. Saugaus eismo propagavimo konkursų rengimas moksleiviams;
9. Nuolatinis visuomenės informavimas apie eismo sąlygas keliuose;
10. Greičio matuoklių įrengimas valstybinės reikšmės keliuose.

Rezultato:

Diegiamos inžinerinės techninės saugaus eismo priemonės.

Produkto:

Žuvusiųjų skaičiaus eismo įvykiuose dėl infrastruktūros trūkumų mažėjimas.

02

Kelių ir tiltų priežiūra

Tikslo įgyvendinimo aprašymas

Lietuvos automobilių kelių direkcija atsakinga už valstybinės reikšmės kelių tinklo (21,3 tūkst. km) priežiūrą ir plėtrą. Priežiūros ir plėtros darbai turi būti ekonomiškai efektyvūs bei užtikrinti optimalias eismo sąlygas, priežiūros lygį atitinkančią techninę ir estetinę kelio kokybę. Sisteminga priežiūra bei remontai gerina kelių ir tiltų būklę, atstato jų nusidėvėjusius elementus, tačiau nedidina materialiojo turto vertės.

Svarbiausi uždaviniai:

Gerinti kelių ir tiltų priežiūrą.

Priemonės:

1. Kelių ir tiltų priežiūros vykdymas pagal priežiūros lygius;
2. Didesnis dėmesio skirimas pakelių infrastruktūros tvarkymui bei krašto ir ypač rajoninių kelių priežiūrai;
3. Informacinių kelio ženklų skaičiaus didinimas, senų ženklų pakeitimas naujais su šviesa atspindinčia plėvele;
4. Krašto ir rajoninių kelių sankasų ir vandens nutekėjimo sutvarkymas;
5. Žvyrkelių taisymo apimčių didinimas

Rezultato:

Gerinama kelių ir tiltų priežiūra.

Produkto:

Keliai pagal galimybes prižiūrimi optimaliu, jų kategoriją atitinkančiu, priežiūros lygiu.

03

Kelių tinklo ir infrastruktūros plėtra bei remontas

Tikslo įgyvendinimo aprašymas

Augant tarptautiniams pervežimams bei vietinio transporto eismui, ženkliai išaugo automobilių eismo intensyvumas keliuose bei kelių dangos apkrovos. Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, imta pertvarkyti ir plėsti valstybinių kelių tinklą ir infrastruktūrą.

Svarbiausi uždaviniai:

Lietuvos automobilių kelių tinklo būklės gerinimas ir plėtra.

Priemonės:

1. Valstybinės reikšmės kelių rekonstravimas ir remontas;
2. Žvyrkelių asfaltavimas;
3. Tiltų, viadukų, estakadų ir tunelių statyba, rekonstravimas ir taisymas.

Rezultato:

Plečiamas Lietuvos automobilių kelių tinklas ir gerinama jo būklė; rekonstruojami ir remontuojami tiltai.

Produkto:

Didėjantis per metus rekonstruotų ar sutaisytų kelių ir bendro kelių tinklo santykis.

04

Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos principų įgyvendinimas

Tikslo įgyvendinimo aprašymas

Plečiant ir modernizuojant kelių tinklą ir infrastruktūrą, neišvengiamai susiduriama su neigiamu poveikiu gamtai, žmonių sveikatai ir gyvenamajai aplinkai. Todėl būtina skirti ypatingą dėmesį optimaliam santykiui tarp aplinkosaugos ir ekonominių, socialinių visuomenės poreikių užtikrinimo.

Svarbiausi uždaviniai:

1. Mažinti kelių transporto keliamo triukšmo poveikį.
2. Mažinti aplinkos taršą.

Priemonės:

1. Techninių priemonių (akustinių sienelių) įrengimas.
2. Nuotekų valymo sistemų diegimas (pakelės grioviai, valymo įrenginiai, nusodinimo šuliniai, nuotekų nuo tilto surinkimo ir nuvedimo į valymo įrenginius sistema).

Rezultato:

Sumažėjęs kelių transporto keliamo triukšmo poveikis, mažiau teršiama aplinka.

Produkto:

Kelių transporto triukšmo lygio bei kelio nuotekų užterštumo mažinimas rekonstruojamų kelių ruožuose.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

Įgyvendinus programą, visuomenė gaus naudą dėl:

- pagerėjusio eismo saugumo;
- sumažėjusio avaringumo;
- sumažėjusių transporto kaštų;
- sumažėjusių kelionės laiko nuostolių;
- sumažėjusios aplinkos taršos;
- pagerėjusių šalies regionų plėtros sąlygų;
- padidėjusio Lietuvos investicinio patrauklumo.

Programos tęstinumas (nauja, pradėta, baigiama)

Kelių direkcijos veiklos programoje visi numatyti uždaviniai yra tęstiniai ir vykdomi nuo pat institucijos veiklos pradžios.

Asignavimai ir numatomi finansavimo šaltiniai

(tūkst. litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai 2007-iesiems metams	Asignavimai biudžetiniams 2008-iesiems metams	Projektas 2009-iesiems metams	Projektas 2010-iesiems metams
1. Iš viso asignavimų:	993408	1582832	1671974	1745072
Išlaidoms	722428	1092114	1146720	1204056
iš jų:				
darbo užmokesčiui	6054	7190	7485	7900
turtui įsigyti	270980	490718	525254	541017
2. Finansavimo šaltiniai				
2.1. LR valstybės biudžetas	993408	1582832	1661974	1745072
iš jo:				
bendrojo finansavimo lėšos	25950	146392	104589	90605
ES lėšos	–	–	–	–
kitos specialiųjų programų lėšos	–	–	–	–
2.2. Kiti šaltiniai	–	–	–	–

Susiję įstatymai ir nutarimai:

- Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas.
- Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo.

Patvirtintos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonės, susijusios su aprašoma programa
 Įvertinti buvusias investicijas ir tikslinti Lietuvos nacionalinę plėtros strategiją siekiant maksimalios finansinės pagalbos iš ES paramos fondų ir numatant jų poreikį (tikslas Nr. 246; įvykdymo data – kasmet).

Kita svarbi informacija

1. Kelių direkcija dalyvauja kontroliuojant bei koordinuojant ES struktūrinių fondų teikiamą paramą:
  - kontroliuoja ir yra atsako už skaidrų ir tinkamą ES fondų panaudojimą;
  - atsako už ES ir Lietuvos bendrai finansuojamų kelių projektų planavimą, rengimą;
  - atsiskaito su rangovais už atliktus darbus ir suteiktas paslaugas;
  - pripažįsta statinius tinkamais naudoti;
  - atlieka vykdomų darbų patikras ir techninę priežiūrą vietoje;
  - kartu su vadovaujančia, tarpine ir įgyvendinančia institucija sprendžia problemas, susijusias su ES fondų teikiama parama;
  - skirsto, kontroliuoja ir administruoja bendro finansavimo lėšas.
2. Planuojama 2008 m. pradėti vykdyti IA transporto koridoriaus projektą (kelias E77). Šiuo metu yra parengta pažyma gauti Europos Bendrijų finansinę pagalbą iš specialiosios Europos Sąjungos paramos programos TEN-T projektams įgyvendinti. Iš pastarosios programos planuojama gauti 20 proc. projekto įgyvendinimui reikalingų lėšų, likusi dalis (80 proc. ir PVM nuo visos projekto vertės) bus specialiosios Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos.
3. Dalyvaujant Europos regioniniame projekte „Viking“ pateikta paraiška Europos Bendrijos finansinei paramai Europos Komisijos Transporto ir energetikos direktorato remiamoje transeuropinių transporto tinklų plėtros srityje (3 srities „Intelektinės transporto sistemos keliuose“ projektas „EasyWay“) gauti. Iš pastarosios programos planuojama gauti 20 proc. projekto įgyvendinimui reikalingų lėšų, o likusi dalis (80 proc. ir PVM nuo visos projekto vertės) bus specialiosios Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos. Projektą numatoma vykdyti 2008–2009 m.
4. 2006 m. Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos parengė Valstybinės reikšmės kelių eismo informacinės sistemos investicinį projektą. Investicinio projekto rengimas buvo iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Projektas buvo rengiamas pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento 3 prioriteto 3 priemonę „Informacinių technologijų paslaugų ir infrastruktūros plėtra“ reikalavimus. Šiuo metu planuojama koreguoti investicinį projektą, kad jis atitiktų 2007–2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ 12 priemonės „Intelektualios valdymo sistemos“ reikalavimus. Žemiau pateiktas šio projekto trumpas aprašymas, jo tikslai, uždaviniai bei tikėtini rezultatai.

Valstybinės reikšmės kelių eismo informacinė sistema

Projekto pagrindimas

Augant Lietuvos ekonomikai ir gyventojų pajamoms, sparčiai didėja automobilių skaičius ir Lietuvos gyventojų mobilumas. Eismo intensyvumo didėjimas valstybinės reikšmės keliuose viršijo visas prognozes. Dėl padidėjusio gyventojų mobilumo ir automobilių skaičiaus didžiųjų miestų priegose nuolat trinka eismas. Kai kuriuose kelių ruožuose eismas sutrinka savaitgaliais ir švenčių metu. Tai įvyksta dėl kelio taisymo darbų ir eismo įvykių. Dėl kelio taisymo darbų arba gamtinių sąlygų kaimyninėse šalyse eismas sutrinka sienų kirtimo punktuose.

Šios problemos sukelia grėsmę saugiam eismui, eismo dalyvių gyvybei ir sveikatai, sudaro jiems daug nepatogumų, padidėja kuro sąnaudos, išmetamų teršalų kiekis, sugaištama daugiau laiko kelionėms ir kt. Tai atneša didelių nuostolių šalies ekonomikai.

Esant tokioms aplinkybėms būtina iš anksto informuoti eismo dalyvius apie esamas ir prognozuojamas eismo sąlygas, apribojimus, galimus pavojus, eismo sutrikimus keliuose. Informacija turi būti lengvai prieinama naudojant įvairias sklaidos priemones, turi būti aktuali ir patikima. Efektyviai teikiama informacija apie eismo sąlygas keliuose leis eismo dalyviams iš anksto pasiruošti galimiems pavojams, pasirinkti saugų važiavimo greitį, važiavimo laiką, pasirinkti tinkamą kelionės maršrutą ir sumažinti neigiamą nepalankių eismo sąlygų poveikį. Taip eismas taps saugesnis, bus optimizuoti transporto srautai valstybinės reikšmės keliuose, sumažės eismo dalyvių nuostoliai dėl eismo sutrikimų, aplinkos tarša. Teikiamos informacijos apie eismo sąlygas skleidimo elektroninės paslaugos skatins naujų technologijų plėtrą visoje Lietuvoje, o Lietuvos gyventojus – naudotis jomis.

Finansavimas

Valstybinės reikšmės kelių eismo informacinės sistemos projektą numatoma įgyvendinti panaudojant ES paramą pagal 2007–2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ 12 priemonės „Intelektualios valdymo sistemos“ aprašyme numatytus įgyvendinti uždavinius ir suformuluotas veiklas. Šio projekto vertė sieks 20 mln. Lt, iš kurių 15 proc. turėtų būti bendro finansavimo lėšos iš Specialiosios kelių priežiūros ir plėtros programos.

Projekto tikslas – sukurti Valstybinės reikšmės kelių eismo informacinę sistemą (toliau – EIS), kuri suteiks galimybę realiu laiku sekti ir prognozuoti kelių oro ir eismo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose. Eismo dalyviams bus suteikta galimybė iš anksto įvertinti eismo sąlygas prieš kelionę ir kelionės metu, priimti sprendimus dėl saugaus važiavimo greičio, optimalaus kelionės laiko ir maršruto pasirinkimo.

Projekto uždaviniai:

1. Valstybinės reikšmės keliuose, pasinaudojant esama ryšių infrastruktūra, įrengti eismo dalyvių informavimo elektroninių paslaugų teikimui būtinus ir elektroninį turinį kuriančius įrenginius (eismo sąlygų stebėjimo davikliai, keičiamos informacijos ženklai).
2. Įrengti ir įdiegti kompiuterinę ir programinę įrangą, skirtą informacijai apie eismo sąlygas rinkti, kaupti, apdoroti ir skleisti.
3. Sukurti organizacinę struktūrą, užtikrinančią EIS veiklą.
4. Apmokyti darbuotojus.
5. Viešinti informaciją apie teikiamas elektronines paslaugas.

Projekto rezultatai

Planuojama, kad po projekto įgyvendinimo eismo dalyviams bus teikiamos šios viešos elektroninės paslaugos:

1. Informacija apie kelio darbus, jų trukmę, apylankas, galimą vėlavimą dėl darbų.
2. Informacija realiaame laike apie eismo intensyvumą ir vidutinį greitį tam tikruose kelių ruožuose, perspėjimai apie eismo sutrikimus. Eismo intensyvumo trumpalaikės prognozės (keliuose, kuriuose įrengti eismo intensyvumo davikliai). Informacija apie galimą vėlavimą dėl eismo sutrikimų.
3. Informacija apie apribojimus keliuose dėl gamtinių sąlygų, eismo įvykių ar kitų priežasčių. Informacija apie apribojimų galiojimo laiką, apylankas, galimą vėlavimą.
4. Kelių oro sąlygų informacija, informacija apie kelio dangos būklę (slidumą), perspėjimai apie pavojingus eismui reiškinius, trumpalaikės kelių oro sąlygų prognozės.
5. Maršrutų planavimas atsižvelgiant į eismo apribojimus ir eismo sąlygas (trumpiausio kelio paieška, greičiausio kelio paieška, racionalaus kelio paieška).
6. Informacija apie eismo sąlygas, apribojimus ir kt. vykstantiems į kaimynines šalis (informacija apie eismo sutrikimus pasienyje, iš kitų šalių gaunama informacija apie eismo apribojimus ir kt.).

Generalinis direktorius

Virgaudas Puodžiukas

Ekonomikos skyriaus vedėjas

Dainius Miškinis

Telefonas:	(5) 232 9620
Data:	2008-02-08